

โครงการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิปัสสนาภาวนา
วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๑. ชื่อโครงการ : เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิปัสสนาภาวนา

๒. ลักษณะโครงการ : โครงการใหม่

๓. ชื่อแผนงาน : แผนงานจัดการศึกษา

๔. ชื่อหลักสูตร

๑.๑ ภาษาไทย : หลักสูตรประกาศนียบัตรวิปัสสนาภาวนา

๑.๒ ภาษาอังกฤษ : Certificate in Vipassanabhavana

๕. ชื่อประกาศนียบัตร

๕.๑ ชื่อประกาศนียบัตรภาษาไทย

๕.๑.๑ ชื่อเต็ม : ประกาศนียบัตรวิปัสสนาภาวนา

๕.๑.๒ ชื่อย่อ : ป.วน.

๕.๒ ชื่อประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ

๕.๒.๑ ชื่อเต็ม : Certificate in Vipassanabhavana

๕.๒.๒ ชื่อย่อ : Cert. in Vibh

๖. หน่วยงานที่รับผิดชอบ : หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

๗. เครือข่ายร่วมสนับสนุน

๗.๑ คณะสงฆ์จังหวัดน่าน

๗.๒ คณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ฝ่ายเผยแผ่
พระพุทธศาสนา จังหวัดน่าน

๗.๓ สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดน่าน ๒๔ แห่ง สังกัดมหานิกาย ๑๘
แห่ง ธรรมยุตนิกาย ๖ แห่ง

- ๗.๔ วัดพระธาตุแช่แห้ง พระอารามหลวง
 ๗.๕ พุทธสมาคมจังหวัดน่าน
 ๗.๖ พุทธสถานลานปฏิบัติธรรม บ้านเมตตาธรรม อำเภอท่าวังผา
 จังหวัดน่าน
 ๗.๗ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕
 ๗.๘ โครงการวิปัสสนากัมมัฏฐานเพื่อทุนมนุษย์

๘. หลักการและเหตุผล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทย ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อเป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไปมีกระบวนการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคฝึกปฏิบัติในลักษณะการบูรณาการอย่างเป็นองค์รวมโดยมีไตรสิกขาเป็นแกน โดยสะท้อนวิธีการเรียนการสอนที่เป็นทั้งปริยัติ ปฏิบัติและปฏิเวธที่สร้างให้ผู้เรียนมุ่งมั่นพัฒนาตนให้เพียงพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ ความเข้าใจ เท้าทันความเปลี่ยนแปลงของโลก มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาเป็นไปตามหลักคำสอนอันเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อความดับทุกข์ ดังที่ตรัสไว้ในสติปัฏฐานสูตรว่า “เอกายโน อโย ภิกขเว มคโค สตตานิ วิสุทฺธิยา โสกปริเทวานํ สมตักกมาย ทุกขโทมนสฺสํ อตถงคมาย ญายสฺส อธิคมาย นิพฺพานสฺส สจฺฉิภณตถาย ยทิทํ จตตารโ สติปัฏฐานา” แปลว่า “ภิกษุทั้งหลาย ทางนี้เป็นทางเดียว เพื่อความ บริสุทธิ์ของเหล่าสัตว์ เพื่อล่วงโสกะและปริเทวะ เพื่อดับทุกข์ และโทมนัส เพื่อบรรลุนิพพาน เพื่อให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน ทางนี้คือสติปัฏฐาน ๔”

เพื่อให้การสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาการชั้นสูง รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนามีทักษะด้านการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาและสามารถเผยแผ่การปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในสังคม วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติฯ จึงขอเสนอเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิปัสสนาภาวนา เพื่อส่งเสริมบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ให้มีทักษะด้านการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา เผยแผ่และสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งสืบไป

๙. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๙.๑ เพื่อพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา

๙.๒ เพื่อส่งเสริมบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ให้มีทักษะด้านการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา

๙.๓ เพื่อส่งเสริมบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ให้สามารถเผยแพร่การปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในสังคม และสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา

๑๐. เป้าหมายผลผลิต

๑๐.๑ **เป้าหมายเชิงคุณภาพ** : ผลิตพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนา ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการปฏิบัติ มีทักษะด้านการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา และสามารถเผยแพร่การปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาในสังคม

๑๐.๒ **เป้าหมายเชิงปริมาณ** : รับจำนวน ๓๐ รูป/คนต่อปีการศึกษา

๑๑. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๑๑.๑ เป็นพระสังฆาธิการ พระภิกษุสามเณร หรือครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาที่มี คุณวุฒินักธรรมชั้นเอก หรือธรรมศึกษาชั้นเอกหรือ

๑๑.๒ เป็นคฤหัสถ์ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นเอก หรือ

๑๑.๓ เป็นคฤหัสถ์ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาลหรือเทียบเท่า หรือ

๑๑.๔ เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการบริหารหลักสูตรอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ

๑๒. กำหนดการเปิดสอน

เปิดดำเนินการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๔ เป็นต้นไป

๑๓. ระบบการศึกษา

ใช้ระบบหน่วยกิตภาค (Semester Credit System) โดยแบ่งเวลาการศึกษาในปีการศึกษาดังต่อไปนี้ ๒ ภาคการศึกษา ปกติ และภาคปฏิบัติ คือ

๑๓.๑ ภาคการศึกษาที่ ๑ (First Semester) มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๓.๒ ภาคการศึกษาที่ ๒ (Second Semester) มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๓.๓ ภาคปฏิบัติ (Practical Semester) มีเวลาเข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานระยะเวลา ๓ เดือน

๑๔. ระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตร ๑ ปี และภาคปฏิบัติอีก ๓ เดือนทั้งนี้ ระยะเวลาการศึกษาต้องไม่ต่ำกว่า ๒ ภาค การศึกษาปกติ แต่ไม่เกิน ๔ ภาค การศึกษาปกติ

๑๕. การลงทะเบียนเรียน

กำหนดให้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ ๑ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ หน่วยกิต และในภาคการศึกษาที่ ๒ จำนวน ไม่น้อยกว่า ๑๐ หน่วยกิต ส่วนรายวิชา ที่ลงทะเบียนเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต ให้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการจัด แผนการสอนของแต่ละแห่ง

๑๖. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

ก. การวัดผล

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วย การศึกษาระดับปริญญาตรีโดยอนุโลมและโดยเกณฑ์ทั่วไป คือ

๑๖.๑ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิต/ผู้เรียนได้ลงทะเบียน ไว้ในแต่ละภาคการศึกษา

๑๖.๒ กรณีการศึกษาแบบภาคปกติ/ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนในแต่ละ รายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาเรียนทั้งหมดในภาค การศึกษานั้นจึงจะมีสิทธิเข้าสอบในรายวิชานั้น

๑๖.๓ การประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชานั้นให้มีผลการศึกษา ระดับ (Grade) และค่าระดับ (Grade Point) ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม (Excellent)	A	๔.๐๐
ดีมาก (Very Good)	B+	๓.๕๐
ดี (Good)	B	๓.๐๐
ค่อนข้างดี (Very Fair)	C+	๒.๕๐
พอใช้ (Fair)	C	๒.๐๐
ค่อนข้างพอใช้ (Quite Fair)	D+	๑.๕๐
อ่อน (Poor)	D	๑.๐๐
ตก (Failed)	F	๐.๐๐

๑๖.๔ การวัดผลรายวิชาปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา ให้มีการวัดผลการปฏิบัติวิปัสสนาตามเกณฑ์ชี้วัดผลการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาที่มหาวิทยาลัยกำหนด และผ่านการประเมินผลการปฏิบัติจากพระวิปัสสนาจารย์

๑๖.๕ ผู้สำเร็จการศึกษา ต้องมีคุณสมบัติ คือ

ก. สอบได้หน่วยกิตสะสมครบหลักสูตรเข้าศึกษาในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลาการศึกษาตาม หลักสูตร และมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่าระดับ ๒.๐๐

ข. ผ่านการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ค. ไม่ถูกลงโทษตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัย

ง. ไม่มีพันธะอื่นใดกับมหาวิทยาลัย

๑๖.๖ ผู้สำเร็จการศึกษามีสิทธิที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยใน สาขาวิชาที่มหาวิทยาลัยกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องได้รับค่าระดับเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า ๒.๕

๑๗. บุคลากรประจำหลักสูตร

๑๗.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร

ที่	ชื่อ	ตำแหน่งปัจจุบัน	คุณวุฒิ
๑	พระชยานันทมุนี,ผศ.ดร.	-ผอ.วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน -เจ้าสำนักปฏิบัติธรรม วัดพระธาตุแช่แห้ง	-ป.ธ.๔ -พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)
๒	พระครูสมุห์อุทัย อุทัยเมธี	-อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์ นครน่าน -พระวิปัสสนาจารย์	-วุฒิปัตร์ผ่านการอบรม พระวิปัสสนาจารย์ -ร.ป.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์)
๓	พระครูสังฆรักษ์พิทยา ญาณธโร	-อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์ นครน่าน -พระวิปัสสนาจารย์	-วุฒิปัตร์ผ่านการอบรม พระวิปัสสนาจารย์ -พธ.ม.(พระพุทธศาสนา)
๔	พระมหานันท องค์กรศิริ	-อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์ นครน่าน -พระวิปัสสนาจารย์	-ป.ธ.๓ -วุฒิปัตร์ผ่านการอบรม พระวิปัสสนาจารย์ -พธ.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์)
๕	ดร.ชำนาญ เกิดซ้อ	-อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์ นครน่าน	-ป.ธ.๔ -พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)

๑๗.๒ วิปัสสนาจารย์ประจำหลักสูตร

ที่	ชื่อ	ตำแหน่งปัจจุบัน	คุณวุฒิ
๑	พระครูสุนทรวรรณถ	-เจ้าอาวาสวัดป่าค้อวัง -เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าค้อวัง	-พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) -วุฒิบัณฑิตผ่านการอบรมพระวิปัสสนาจารย์
๒	พระครูวิสุทธินันทญาณ	-เจ้าอาวาสวัดป่าวิสุทธิญาณ -เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมสุญญตวิโมกข์	-พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) -วุฒิบัณฑิตผ่านการอบรมพระวิปัสสนาจารย์
๓	พระครูศรีปริยัติกิจ	-เจ้าอาวาสวัดมณเฑียร -เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมวัดมณเฑียร	-ป.ธ.๗ -พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) -วุฒิบัณฑิตผ่านการอบรมพระวิปัสสนาจารย์
๔	พระครูพิทักษ์เจติยานันท์	-ผจล.วัดพระธาตุช้างค้ำฯ -เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมหนองเจริญ สาขาวิพระธาตุช้างค้ำ	-พธ.บ. (พระพุทธศาสนา) -กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) -วุฒิบัณฑิตผ่านการอบรมพระวิปัสสนาจารย์
๕	พระครูกิตติจันทโรภาส	-เจ้าอาวาสวัดป่าันทบุรีญาณสังวราราม ในพระสังฆราชูปถัมภ์	
๖	พระครูสมุห์อุทัยอุทัยเมธี	-อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน -พระวิปัสสนาจารย์	-วุฒิบัณฑิตผ่านการอบรมพระวิปัสสนาจารย์ -ร.ป.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์)
๗	พระครูสังฆรักษ์พิทยาญาณธโร	-อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน -พระวิปัสสนาจารย์	-วุฒิบัณฑิตผ่านการอบรมพระวิปัสสนาจารย์ -พธ.ม.(พระพุทธศาสนา)
๘	พระมหานันต์องกรสิริ	-อาจารย์ประจำวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน -พระวิปัสสนาจารย์	-ป.ธ.๓ -วุฒิบัณฑิตผ่านการอบรมพระวิปัสสนาจารย์ -พธ.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์)

๑๘. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร

๑. ที่ปรึกษา

๑.๑ พระเทพวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.	อธิการบดี
๑.๒ พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
๑.๓ พระเทพเวที, รศ.ดร.	เจ้าคณะภาค ๖
๑.๔ พระธรรมวชิรมณี, รศ.ดร.	ผู้อำนวยการสถาบันวิปัสสนาธุระ
๑.๕ พระราชศาสนากิจบาล	รักษาการแทนเจ้าคณะจังหวัดน่าน
๑.๖ พระสุนทรมุนี, ดร.	รองเจ้าคณะจังหวัดน่าน

๒. คณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย

๒.๑ พระชยานันท์มุนี, ผศ.ดร.	ประธานกรรมการ
๒.๒ ว่าที่ ร.ต.สมเดช อภิษยกุล	รองประธานกรรมการ
๒.๓ พระครูสุนทรวรรณาท	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒.๔ พระครูกิตติจันทโรภาส	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒.๕ พระครูพิทักษ์นันทคุณ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒.๖ พระครูพิทักษ์เจตยานันท์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒.๗ พระครูศรีปริยัติกิจ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒.๘ พระปลัดนฤดล กิตติภทโท	กรรมการ
๒.๙ ผศ.ดร.วรปรัชญ์ คำพงษ์	กรรมการ
๒.๑๐ ผศ.เชษฐ นิยมมาทพัฒน์	กรรมการ
๒.๑๑ ดร.ชำนาญ เกิดช่อ	กรรมการ
๒.๑๒ พระครูปลัดวัชรพงษ์ วชิรปัญญา, ผศ.ดร.	กรรมการ
๒.๑๓ พระครูสมุห์อุทัย อุทัยเมธี	กรรมการ
๒.๑๔ ผศ.สมคิด นันต๊ะ	กรรมการ
๒.๑๕ ผศ.ดร.ฐิติพร สะสม	กรรมการและเลขานุการ
๒.๑๔ พระครูสังฆรักษ์พิทยา ญาณธโร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๑๕ ดร.สุวารี รวบทองศรี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๑๙. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตร มี ๒๔ หน่วยกิต ประกอบด้วย

๑. วิชาบังคับ	๑๘	หน่วยกิต
๑.๑ บัณฑิตทฤษฎี	๑๔	หน่วยกิต
๑.๒ บัณฑิตปฏิบัติ	๔	หน่วยกิต
๒. วิชาเลือก	๖	หน่วยกิต
รวม	๒๔	หน่วยกิต

๑๙.๑ กลุ่มวิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

วน ๐๐๑ พระไตรปิฎกศึกษา	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๐๒ วิปัสสนาวงศ์	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๐๓ วิสุทธิมรรคศึกษา	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๐๔ กรรณฐานในพระพุทธศาสนา	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๐๕ สำนักวิปัสสนาในสังคมไทย	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๐๖ เทคนิคการสอนวิปัสสนาภาวนา	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๐๗ ภาษาอังกฤษสำหรับพระวิปัสสนาจารย์	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๐๘ ปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๐๙ การเตรียมฝึกสอนวิปัสสนาภาวนา	๒ (๒-๐-๔)

๑๙.๒ กลุ่มวิชาเลือก จำนวน ๖ หน่วยกิต

วน ๐๑๐ ปรมัตถธรรม	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๑๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๑๒ เทคนิคการวัดผลปฏิบัติวิปัสสนา	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๑๓ ชีวิตและผลงานของพระวิปัสสนาจารย์	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๑๔ โสฬสญาณ	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๑๕ การบริหารจัดการศูนย์ปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๑๖ เทคโนโลยีทางวิปัสสนาภาวนา	๒ (๒-๐-๔)
วน ๐๑๗ การสัมมนาวิปัสสนาภาวนา	๒ (๒-๐-๔)

๒๐. แผนการศึกษา

ภาคเรียน	รหัสวิชา/รายวิชา	หน่วยกิต
๑	วิชาบังคับ (จำนวน ๘ หน่วยกิต)	
	วน ๐๐๑ พระไตรปิฎกศึกษา	๒
	วน ๐๐๒ วิปัสสนาวงศ์	๒
	วน ๐๐๓ วิสุทธิมรรคศึกษา	๒
	วน ๐๐๔ ธรรมเนียมในพระพุทธศาสนา	๒
	วิชาเลือก (จำนวน ๒ หน่วยกิต)	
	เลือกเรียนจากหมวดวิชาเลือก จำนวน ๑ วิชา	๒
	รวมหน่วยกิตภาคเรียนที่ ๑	๑๐
๒	วิชาบังคับ (จำนวน ๖ หน่วยกิต)	
	วน ๐๐๕ สำนักวิปัสสนาในสังคมไทย	๒
	วน ๐๐๖ เทคนิคการสอนวิปัสสนาภาวนา	๒
	วน ๐๐๗ ภาษาอังกฤษสำหรับพระวิปัสสนาจารย์	๒
	วิชาเลือก (จำนวน ๔ หน่วยกิต)	
เลือกเรียนจากหมวดวิชาเลือก ๑ รายวิชา	๒	
	เลือกเรียนจากหมวดวิชาเลือก ๑ รายวิชา	๒
	รวมหน่วยกิตภาคเรียนที่ ๑	๑๐
๓ ภาคปฏิบัติ	วิชาบังคับ	
	วน ๐๐๘ ปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา (ปฏิบัติติดต่อกันเป็นเวลา ๓ เดือน ในวัด สำนัก หรือศูนย์ ที่มหาวิทยาลัยกำหนด)	๒
	วน ๐๐๙ การเตรียมฝึกสอนวิปัสสนาภาวนา	๒
	รวมหน่วยกิตภาคเรียนที่ ๓	๔
	รวมหน่วยกิตทั้ง ๓ ภาคการเรียน	๒๔

๒๑. แนวสังเขปรายวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิปัสสนาภาวนา

๒๑.๑ กลุ่มวิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

วน ๐๐๑ พระไตรปิฎกศึกษา (Studies of Tipitaka) ๒ (๒-๐-๔)
ศึกษาประวัติความเป็นมา และพัฒนาการของพระไตรปิฎกการแบ่งจำแนก
พระไตรปิฎก เนื้อหาสังเขป พระสูตรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน

วน ๐๐๒ วิปัสสนาวงศ์ (History of Vipasana Meditation) ๒ (๒-๐-๔)
ศึกษาประวัติ พัฒนาการของวิปัสสนากรรมฐานจากอดีต นับแต่
พระพุทธศาสนาประดิษฐานในสุวรรณภูมิจนถึงปัจจุบัน

วน ๐๐๓ วิสุทธิมัคคศึกษา (Visuddhimagga Studies) ๒ (๒-๐-๔)
ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง เนื้อหาและหลักธรรมสำคัญของคัมภีร์วิสุทธิมรรค
และอิทธิพลของวิสุทธิมรรค ที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตไทย

วน ๐๐๔ กรรมฐานในพระพุทธศาสนา (Buddhist Meditation)
๒ (๒-๐-๔) ศึกษาคุณค่าและความสำคัญ หลักการ ทฤษฎีและแนวทางการปฏิบัติ
สมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานโดย เน้นสติปัญญา ๔

วน ๐๐๕ สำนักวิปัสสนาในสังคมไทย (Vipasana Meditation Center in
Thai Society) ๒ (๒-๐-๔)
ศึกษากำเนิด พัฒนาการ แนวคิด หลักคำสอนและการปฏิบัติของสำนัก
วิปัสสนาในสังคมไทย รวมทั้งอิทธิพล และผลกระทบของสำนักวิปัสสนาต่อ
สังคมไทย

วน ๐๐๖ เทคนิคการสอนวิปัสสนาภาวนา (Technical Teaching of
Vipassanabhavana) ๒ (๒-๐-๔)
ศึกษาหลักวิธีการสอน จิตวิทยาการเรียนรู้ และพุทธวิธีในการสอนปฏิบัติ
วิปัสสนาภาวนา

วน ๐๐๗ ภาษาอังกฤษสำหรับพระวิปัสสนาจารย์ (English for Vipassana Meditator) ๒ (๒-๐-๔)

ศึกษาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกรรมฐาน หลักการใช้ภาษาอังกฤษ การอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษ การอ่านทำความเข้าใจในคัมภีร์กรรมฐาน การสื่อสาร ภาษาอังกฤษเพื่อสอบอารมณกรรมฐาน

วน ๐๐๘ ปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา (Vipassanabhavana Practice) ๒ (๒-๐-๔)

ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานติดต่อกันเป็นเวลา ๓ เดือน ในสถานที่ปฏิบัติที่มหาวิทยาลัย กำหนดโดยมีพระวิปัสสนาจารย์เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติ และวัดผล ประเมินผลการปฏิบัติคำนวณหน่วยกิต ภาคการปฏิบัติ ทั้งหมด ๙๐ วัน ๆ ละ ๑๔ ชั่วโมงเป็น ๑,๒๖๐ ชั่วโมง มีค่าเท่ากับ ๒๘ หน่วยกิต แต่คิดเป็นหน่วยกิต ให้จำนวน ๒ หน่วยกิต

วน ๐๐๙ การเตรียมฝึกสอนวิปัสสนาภาวนา ๒ (๒-๐-๔) (Preparation for Experience in Vipassanabhavana Teaching)

จัดให้มีกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติในการสอนวิปัสสนาภาวนา ให้นิสิตมีความรู้ หลักวิธีและจิตวิทยาในการสอน เวลาในการฝึกสอนวิปัสสนาภาวนาไม่น้อยกว่า ๖๐ ชั่วโมงปฏิบัติการ

๒๑.๒ กลุ่มวิชาเลือก จำนวน ๖ หน่วยกิต

วน ๐๑๐ ปรมัตถธรรม (Paramatthadhamma) ๒ (๒-๐-๔)

ศึกษาปรมัตถธรรม ๔ คือ จิต เจตสิก รูป นิพพาน เชิงบูรณาการ ตามหลักปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา

วน ๐๑๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ (Dhamma in English) ๒ (๒-๐-๔)

ศึกษาหลักธรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา คำศัพท์ด้านวิปัสสนาภาคภาษาอังกฤษ รวมทั้งคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนาที่รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ

วน ๐๑๒ เทคนิคการวัดผลปฏิบัติวิปัสสนา ๒ (๒-๐-๔) (Technical Evaluation of Vipassanabhavana Practice)

ศึกษาความรู้พื้นฐานของการประเมินผลการปฏิบัติวิปัสสนา ปัจจัยสัมฤทธิ์ผลของการปฏิบัติวิปัสสนา การเขียน โครงการและเทคนิคกระบวนการประเมินผลโครงการปฏิบัติวิปัสสนา และวิธีสอบอารมณ์ วิธีแก้ไขและปรับอินทรีย์พละ และการแก้สภาวะต่าง ๆ ของผู้เข้าปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

วน ๐๑๓ ชีวิตและผลงานของพระวิปัสสนาจารย์ ๒ (๒-๐-๔)
(Vipassanabhavana teacher's Lives and works)

ศึกษาภูมิปัญญาด้านกรรมฐาน ของพระมหาเถระผู้มีชื่อเสียงของไทยและอาเซียนทั้งด้านสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานทั้งในด้านประวัติภูมิธรรม และผลงานด้านกรรมฐานที่สำคัญในอดีต

วน ๐๑๔ โสฬสญาณ (Solasa -ana) ๒ (๒-๐-๔)

ศึกษาวิเคราะห์ญาณอันเป็นผล ที่เกิดจากการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา คือนามรูป ปริเฉทญาณ ปัจจัยปริคหญาณ สัมมสนญาณ อุทฺถัพพญาณ ภังคญาณ ภยญาณ อาทินวญาณ นิพพิทาญาณ มุญฺจิตุกัมยตาญาณ ปฏิสังขญาณ สังขารุเบกขาญาณ อนุลอมญาณ โคตรภูญาณ มัคคญาณ ผลญาณ และ ปัจจเวกขณญาณ

วน ๐๑๕ การบริหารจัดการศูนย์ปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา ๒ (๒-๐-๔)
(Administrative Strategy in Vipassanabhavana Center)

ศึกษายุทธศาสตร์ มาตรการ กลยุทธ์ และการวางแผนงาน ด้านบริหารจัดการ องค์กร รวมพุทธวิธีในการบริหาร จัดการศูนย์วิปัสสนาให้มีประสิทธิภาพ

วน ๐๑๖ เทคโนโลยีทางวิปัสสนาภาวนา ๒ (๒-๐-๔) (Information and Communication Technology for Vipassanabhavana)

ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ เพื่อการศึกษาสืบค้นข้อมูล และเผยแผ่วิปัสสนาภาวนา

วน ๐๑๗ สัมมนาวิปัสสนาภาวนา (Seminar in Vipassanabhavana) ๒ (๒-๐-๔) ศึกษารูปแบบ วิธีการสอนวิปัสสนา รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิปัสสนา โดยให้นิสิตเสนอผลงานการค้นคว้าและรายงานประกอบการสัมมนา